

Convenție*din 28/07/1951*

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 148 din 17/07/1991

privind statutul refugiaților*)

*) Traducere.

PREAMBUL

Înaltele părți contractante,

considerând că în Carta Organizației Națiunilor Unite și Declarația universală a drepturilor omului, aprobată la 10 decembrie 1948 de către adunarea generală, este afirmat principiul că ființele umane, fără deosebire, trebuie să se bucure de drepturile omului și de libertățile fundamentale,

considerând că Organizația Națiunilor Unite a manifestat, în mai multe rânduri, profunda solitudine față de refugiați și că s-a preocupat să asigure acestora exercițiul cel mai larg posibil al drepturilor și libertăților fundamentale ale omului,

considerând că este de dorit să revizuiască și să se codifice acordurile internaționale anterioare referitoare la statutul refugiaților și să se extindă aplicarea acestor instrumente și protecția pe care o instituie pentru refugiați printr-un nou acord,

considerând că din acordarea dreptului de azil pot rezulta sarcini deosebit de grele pentru anumite țări și că rezolvarea corespunzătoare a problemelor a căror dimensiune și caracter internațional au fost recunoscute de către Organizația Națiunilor Unite nu poate fi realizată, în această ipoteză, fără o solidaritate internațională,

exprimînd dorința ca toate statele ce recunosc caracterul social și umanitar al problemei refugiaților să facă tot ce le este în putere pentru a evita ca această problemă să devină o sursă de tensiune între state,

luînd act de faptul că Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați are drept sarcină să vegheze la aplicarea convențiilor internaționale care asigură protecția refugiaților și recunoscînd că o coordonare efectivă a măsurilor luate pentru rezolvarea acestei probleme va depinde de cooperarea statelor cu Înalțul Comisar,

au convenit asupra dispozițiilor care urmează:

CAPITOLUL I**Dispoziții generale****ARTICOLUL 1****Definiția termenului "refugiat"**

A. Pentru scopurile prezentei convenții, termenul de refugiat se va aplica oricărei persoane:

(1) care a fost considerată refugiat potrivit aranjamentelor din 12 mai 1926 și 30 iunie 1928 sau potrivit convențiilor din 28 octombrie 1933 și din 10 februarie 1938 și protocolului din 14 septembrie 1939 sau ca urmare a aplicării Constituției Organizației Internaționale pentru Refugiați.

Hotărârile de neadmitere ca refugiat luate de Organizația Internațională pentru Refugiați în timpul mandatului său nu constituie o piedică pentru acordarea calității de refugiat persoanelor care îndeplinesc condițiile prevăzute de paragraful 2 din prezenta secțiune;

(2) care, în urma unor evenimente survenite înainte de 1 ianuarie 1951 și unor temeri justificate de a fi persecutată datorită rasei, religiei, naționalității, apartenenței la un anumit grup social sau opiniilor sale politice, se află în afara țării a cărei cetățenie o are și care nu poate sau, datorită acestei temeri, nu dorește protecția acestei țări; sau care, neavînd nici o cetățenie și găsindu-se în afara țării în care avea reședința obișnuită ca urmare a unor astfel de evenimente, nu poate sau, datorită respectivei temeri, nu dorește să se reîntoarcă.

În cazul unei persoane care are mai multe cetățenii, expresia țara a cărei cetățenie o are vizează fiecare dintre țările a cărei cetățenie o are. Nu va fi considerată ca lipsită de protecția țării a cărei cetățenie o are orice persoană care, fără un motiv valabil întemeiat pe o teamă justificată, nu a solicitat protecția uneia dintre țările a cărei cetățenie o are.

B. (1) Pentru scopurile prezentei convenții, cuvintele evenimente survenite înaintea datei de 1 ianuarie 1951, ce figurează la art. 1, secțiunea A, vor putea fi înțelese în sensul de:

a) evenimente survenite înainte de 1 ianuarie 1951 în Europa, sau

b) evenimente survenite înainte de 1 ianuarie 1951 în Europa sau în altă parte;

și fiecare stat contractant va face, în momentul semnării, ratificării sau aderării, o declarație prin care va preciza sensul pe care îl înțelege să-l dea acestei expresii din punctul de vedere al obligațiilor asumate de el în virtutea prezentei convenții.

(2) Orice stat contractant care a adoptat formula a) va putea în orice moment să-și extindă obligațiile sale adoptînd formula b) printr-o notificare adresată secretarului general al Națiunilor Unite.

C. Această convenție va înceta să fie aplicabilă oricărei persoane vizate de dispozițiile secțiunii A mai sus menționate, în următoarele cazuri:

(1) dacă a solicitat din nou și în mod voluntar protecția țării a cărei cetățenie o are; sau

(2) dacă, după ce și-a pierdut cetățenia, a redobîndit-o în mod voluntar; sau

(3) dacă a dobîndit o nouă cetățenie și se bucură de protecția țării a cărei cetățenie a dobîndit-o; sau

(4) dacă s-a reîntors în mod voluntar pentru a se stabili în țara pe care a părăsit-o sau în afara căreia a stat de teama de a fi persecutată; sau

(5) dacă împejurările în urma cărora ea a fost recunoscută ca refugiat au încetat să existe, ea nu mai poate continua să

refuze protecția țării a cărei cetățenie o are.

Se subînțelege totuși că dispozițiile prezentului paragraf nu se vor aplica oricărui refugiat menționat în paragraful 1 al secțiunii A din prezentul articol, care poate invoca, pentru a refuza protecția țării a cărei cetățenie o are, motive imperioase ce se referă la persecuții anterioare;

(6) în cazul unei persoane care nu are o cetățenie, dacă, nemaieexistând împrejurările în urma cărora a fost recunoscută ca refugiat, ea este în măsură să se întoarcă în țara în care avea reședința obișnuită.

Se subînțelege totuși că dispozițiile prezentului paragraf nu se vor aplica oricărui refugiat menționat în paragraful 1 al secțiunii A din prezentul articol, care poate invoca, pentru a refuza să se întoarcă în țara în care el avea reședința obișnuită, motive imperioase ce se referă la persecuții anterioare.

D. Această convenție nu va fi aplicabilă persoanelor care beneficiază în prezent de o protecție sau de o asistență din partea unui organism sau a unei instituții a Națiunilor Unite, alta decât Înaltul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați.

Atunci când această protecție sau această asistență va înceta pentru un motiv oarecare, fără ca situația acestor persoane să fi fost reglementată în mod definitiv, în conformitate cu rezoluțiile pertinente adoptate de Adunarea generală a Națiunilor Unite, aceste persoane vor beneficia, de drept, de regimul prevăzut de această convenție.

E. Această convenție nu va fi aplicabilă unei persoane considerate de autoritățile competente ale țării în care această persoană și-a stabilit reședința ca având drepturi și obligații decurgând din faptul că are cetățenia acestei țări.

F. Dispozițiile acestei convenții nu vor fi aplicabile persoanelor despre care ar exista motive serioase să se creadă:

a) că au comis o crimă contra păcii, o crimă de război sau o crimă contra umanității, în sensul instrumentelor internaționale elaborate pentru a prevedea dispoziții cu privire la aceste crime;

b) că au comis o crimă gravă de drept comun în afara țării de primire, înainte de a fi admise în aceasta ca refugiați;

c) că s-au făcut vinovate de acțiuni contrare scopurilor și principiilor Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 2 Obligații generale

Orice refugiat are, față de țara în care se află, obligații care comportă, în special, datoria de a se conforma legilor și regulamentelor, precum și măsurilor luate pentru menținerea ordinii publice.

ARTICOLUL 3 Nediscriminarea

Statele contractante vor aplica dispozițiile acestei convenții refugiaților fără discriminare în ce privește rasa, religia sau țara de origine.

ARTICOLUL 4 Religia

Statele contractante vor acorda refugiaților pe teritoriul lor un tratament cel puțin la fel de favorabil ca și cel acordat naționalilor în ce privește libertatea de a practica religia lor și libertatea de instruire religioasă a copiilor lor.

ARTICOLUL 5 Drepturi acordate independent de această convenție

Nici o dispoziție din această convenție nu aduce atingere celorlalte drepturi și avantaje acordate refugiaților, independent de această convenție.

ARTICOLUL 6 Expresia "în aceleași împrejurări"

În sensul acestei convenții, expresia în aceleași împrejurări implică faptul că toate condițiile (și mai ales acelea care au legătură cu durata și condițiile de ședere sau de reședință) pe care cel în cauză ar trebui să le îndeplinească, pentru a putea exercita dreptul în chestiune, dacă nu era refugiat, trebuie să fie îndeplinite de către el, cu excepția condițiilor care, datorită naturii lor, nu pot fi îndeplinite de către un refugiat.

ARTICOLUL 7 Dispensa de reciprocitate

1. Sub rezerva dispozițiilor mai favorabile prevăzute de prezenta convenție, orice stat contractant va acorda refugiaților regimul pe care îl acordă în general străinilor.

2. După o perioadă de rezidență de trei ani, toți refugiații vor beneficia pe teritoriul statelor contractante de dispensa de reciprocitate legislativă.

3. Orice stat contractant va continua să acorde refugiaților drepturile și avantajele pe care ei puteau să le pretindă, în absența reciprocității, la data intrării în vigoare a prezentei convenții pentru statul respectiv.

4. Statele contractante vor lua în considerare cu bunăvoință posibilitatea de a acorda refugiaților, în absența reciprocității, drepturi și avantaje, în afara celor pe care le-ar putea pretinde în virtutea paragrafelor 2 și 3, precum și posibilitatea pentru refugiații care nu îndeplinesc condițiile vizate la paragrafele 2 și 3 de a beneficia de dispensa de reciprocitate.

5. Dispozițiile paragrafelor 2 și 3 de mai sus se aplică, de asemenea, drepturilor și avantajelor vizate la art. 13, 18, 19, 21 și 22 ale prezentei convenții, ca și drepturilor și avantajelor care nu sînt prevăzute de către aceasta.

ARTICOLUL 8 Dispensa de măsuri excepționale

În ce privește măsurile excepționale care pot fi luate împotriva persoanei, bunurilor sau intereselor cetățenilor unui stat determinat, statele contractante nu vor aplica aceste măsuri unui refugiat, cetățean formal al sus-numitului stat, numai în considerarea cetățeniei sale. Statele contractante care, potrivit legislației lor, nu pot aplica principiul general consacrat în acest articol, vor acorda, în cazurile corespunzătoare, dispense în favoarea unor asemenea refugiați.

ARTICOLUL 9 Măsuri provizorii

Nici una din dispozițiile prezentei convenții nu are ca efect împiedicarea vreunui stat contractant, în timp de război sau în alte circumstanțe grave și excepționale, de a lua, în mod provizoriu, cu privire la o persoană determinată, măsurile pe care acest stat le apreciază indispensabile securității naționale, pînă la stabilirea de către statul contractant respectiv că această persoană este efectiv un refugiat și că menținerea sus-ziselor măsuri este necesară, în cazul său, în interesul securității naționale.

ARTICOLUL 10 Continuitatea de reședință

1. Atunci cînd un refugiat a fost deportat în cursul celui de-al doilea război mondial și transportat pe teritoriul unuia dintre statele contractante, unde își are reședința, durata acestei reședințe forțate este considerată ca reședință regulată pe acest teritoriu.

2. Atunci cînd un refugiat a fost deportat de pe teritoriul unui stat contractant în cursul celui de-al doilea război mondial, iar el s-a întors în acel stat înainte de intrarea în vigoare a prezentei convenții, cu scopul de a-și stabili reședința pe acest teritoriu, perioada care precede și aceea care urmează acestei deportări vor fi considerate, pentru toate situațiile în care o reședință neîntreruptă este necesară, ca reprezentînd o singură perioadă neîntreruptă.

ARTICOLUL 11 Marinari refugiați

În cazul refugiaților folosiți în mod regulat ca membri ai echipajului la bordul unei nave purtînd pavilionul unui stat contractant, acest stat va examina cu bunăvoință posibilitatea de a autoriza ca respectivii refugiați să se stabilească pe teritoriul său și să le elibereze documente de călătorie sau de a-i admite, cu titlu temporar, pe teritoriul său, îndeosebi în scopul facilitării stabilirii lor într-o altă țară.

CAPITOLUL II Condiția juridică

ARTICOLUL 12 Statut personal

1. Statutul personal al unui refugiat va fi guvernat de legea țării unde își are domiciliul sau, în lipsa unui domiciliu, de legea țării unde își are reședința.

2. Drepturile dobîndite anterior de către refugiat, care decurg din statutul personal, în special cele care rezultă din căsătorie, vor fi recunoscute de către fiecare stat contractant, sub rezerva, dacă va fi cazul, a îndeplinirii formalităților prevăzute de legislația statului respectiv, înțelegîndu-se, totuși, că dreptul în cauză trebuie să fie dintre cele care ar fi fost recunoscute de legislația statului respectiv, dacă cel în cauză n-ar fi devenit un refugiat.

ARTICOLUL 13 Proprietate mobilă și imobiliară

Statele contractante vor acorda oricărui refugiat un tratament cît mai favorabil posibil și, în orice caz, un tratament care să nu fie mai puțin favorabil decît cel acordat, în aceleași împrejurări, străinilor în general, în ce privește dobîndirea de proprietăți mobiliare și imobiliare, precum și de alte drepturi care se referă la acestea, închirierea și alte contracte privind proprietatea mobilă și imobiliară.

ARTICOLUL 14 Proprietate intelectuală și industrială

În materie de protecție a proprietății industriale, în special de invenții, desene, modele, mărci de fabrică, firme de comerț și în materie de protecție a proprietății literare, artistice și științifice, orice refugiat va beneficia, în țara unde își are reședința obișnuită, de aceeași protecție care este acordată naționalilor țării respective. Pe teritoriul oricăruia dintre statele contractante, el se va bucura de aceeași protecție care este acordată pe teritoriul respectiv cetățenilor țării în care el își are reședința obișnuită.

ARTICOLUL 15 Drepturi de asociere

Statele contractante vor acorda refugiaților care își au reședința legală pe teritoriul lor, în ce privește asociațiile cu scop apolitic și nelucrative și sindicatele profesionale, tratamentul cel mai favorabil acordat cetățenilor unei țări străine, în aceleași împrejurări.

ARTICOLUL 16

Dreptul de a sta în justiție

1. Orice refugiat va avea, pe teritoriul statelor contractante, acces liber și facil în fața tribunalelor.
2. În statul contractant unde își are reședința obișnuită, orice refugiat se va bucura de același tratament ca oricare cetățean în ce privește accesul la tribunale, inclusiv asistența judiciară și scutirea de cauțiunea judicatum solvi.
3. În statele contractante, altele decât cel unde își are reședința obișnuită, în legătură cu problemele vizate la paragraful 2, orice refugiat se va bucura de același tratament ca cel acordat unui cetățean al țării unde el își are reședința obișnuită.

CAPITOLUL III
Activități lucrative

ARTICOLUL 17
Profesiuni salarizate

1. Statele contractante vor acorda oricărui refugiat avînd reședința obișnuită pe teritoriul lor tratamentul cel mai favorabil acordat, în aceleași împrejurări, cetățenilor unei țări străine în ce privește exercițiul unei activități profesionale salarizate.
2. În orice caz, măsurile restrictive impuse străinilor sau angajării străinilor, în scopul protecției pieței naționale a muncii, nu vor fi aplicabile refugiaților care au fost deja dispensați de acestea la data intrării în vigoare a acestei convenții de către statul contractant interesat sau care îndeplinesc una din următoarele condiții:
 - a) au 3 ani de rezidență în țara respectivă;
 - b) au ca soț o persoană posedînd cetățenia țării de reședință. Un refugiat nu poate invoca beneficiul acestei dispoziții în cazul cînd și-a abandonat soțul;
 - c) are unu sau mai mulți copii posedînd cetățenia țării de reședință.
3. Statele contractante vor primi cu bunăvoință adoptarea de măsuri tinzînd să asimileze drepturile tuturor refugiaților în ce privește exercitarea de profesii salarizate cu acelea ale cetățenilor lor, în special pentru refugiații care au intrat pe teritoriul lor în aplicarea unui program de recrutare de forță de muncă sau a unui program de imigrare.

ARTICOLUL 18
Profesiuni nesalarizate

Statele contractante vor acorda refugiaților care se află în mod legal pe teritoriul lor tratamentul cel mai favorabil posibil și, în orice caz, un tratament nu mai puțin favorabil decît cel acordat, în aceleași împrejurări, străinilor în general, în ce privește exercitarea unei profesii nesalarizate în agricultură, industrie, artizanat sau comerț, precum și pentru crearea de societăți comerciale și industriale.

ARTICOLUL 19
Profesiuni libere

1. Fiecare stat contractant va acorda refugiaților care se află în mod legal pe teritoriul lor, titulari de diplome recunoscute de către autoritățile competente ale statului respectiv și care doresc să exercite o profesiune liberă, un tratament cît mai favorabil posibil și, în orice caz, un tratament nu mai puțin favorabil decît acela acordat, în aceleași împrejurări, străinilor în general.
2. Statele contractante vor face tot ceea ce le stă în putință, în conformitate cu legile și constituțiile lor, pentru a asigura instalarea unor asemenea refugiați în teritorii, altele decît teritoriile metropolitane, pentru care ele își asumă responsabilitatea relațiilor internaționale.

CAPITOLUL IV
Bunăstarea

ARTICOLUL 20
Raționalizarea

În cazul cînd există un sistem de raționalizare la care este supusă populația în ansamblul său și care reglementează repartiția generală a produselor la care există o penurie, refugiații vor avea tratamentul naționaliilor.

ARTICOLUL 21
Locuințe

În privința locuințelor, în măsura în care această problemă intră sub incidența legilor și regulamentelor sau este supusă controlului autorităților publice, statele contractante vor acorda refugiaților care își au reședința legală pe teritoriul lor un tratament cît mai favorabil posibil; în orice caz, acest tratament nu va fi mai puțin favorabil decît cel acordat, în aceleași împrejurări, străinilor în general.

ARTICOLUL 22
Educație publică

1. Statele contractante vor acorda refugiaților același tratament ca și cetățenilor lor în ceea ce privește învățămîntul primar.
2. Statele contractante vor acorda refugiaților un tratament cît mai favorabil posibil și, în orice caz, nu mai puțin favorabil decît cel acordat străinilor în general, în aceleași împrejurări, în privința formelor de educație, altele decît învățămîntul primar și, în special, în ceea ce privește accesul la studii, recunoașterea certificatelor de studii, a diplomelor și titlurilor universitare eliberate în străinătate, reducerea de taxe și impozite și acordarea de burse de studii.

ARTICOLUL 23 Asistență publică

Statele contractante vor acorda refugiaților avînd reședința regulată pe teritoriul lor același tratament în materie de asistență și securitate publică ca și cel acordat cetățenilor lor.

ARTICOLUL 24 Legislația muncii și securității sociale

1. Statele contractante vor acorda refugiaților avînd reședința regulată pe teritoriul lor același tratament ca și cetățenilor lor în ceea ce privește următoarele materii:

a) în măsura în care aceste probleme sînt reglementate de legislație sau depind de autoritățile administrative, remunerația, inclusiv alocațiile de familie, atunci cînd aceste alocații fac parte din remunerație, durata timpului de muncă, orele suplimentare, concediile plătite, restricțiile privind munca la domiciliu, vîrsta minimă de angajare, ucenicia și formarea profesională, munca femeilor și a adolescenților, beneficiul avantajelor oferite de contractele colective de muncă;

b) asigurările sociale (dispozițiile legale cu privire la accidente de muncă, bolile profesionale, maternitate, boli, invaliditate, bătrînețe, deces, șomaj, sarcini familiale, precum și cu privire la orice alt risc care, potrivit legislației naționale este acoperit de către un sistem de securitate socială), sub rezerva:

i) aranjamentelor corespunzătoare vizînd menținerea drepturilor cîștigate și a drepturilor în curs de dobîndire;

ii) dispozițiilor speciale prevăzute de legislația națională a țării de reședință, vizînd prestațiile sau fracțiunile de prestații plătibile exclusiv din fondurile publice, ca și alocațiile vărsate persoanelor care nu îndeplinesc condițiile privind cotizația pentru obținerea unei pensii normale.

2. Drepturile la prestație rezultate din decesul unui refugiat, ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, nu vor fi afectate de faptul că persoana îndreptățită își are reședința în afara teritoriului statului contractant.

3. Statele contractante vor extinde pentru refugiați efectele favorabile ale acordurilor pe care le-au încheiat, sau le vor încheia între ele, cu privire la menținerea drepturilor cîștigate sau în curs de dobîndire, în materie de securitate socială, dacă refugiații îndeplinesc condițiile prevăzute pentru cetățenii țărilor semnatare ale acordurilor respective.

4. Statele contractante vor examina cu bunăvoință posibilitatea de a extinde, cît mai mult posibil, pentru refugiați, efectele favorabile ale acordurilor similare care sînt sau vor fi în vigoare între aceste state contractante și statele necontractante.

CAPITOLUL V Măsuri administrative

ARTICOLUL 25 Asistență administrativă

1. Atunci cînd exercitarea unui drept de către un refugiat ar necesita, în mod normal, concursul autorităților unei țări străine, la care el nu poate recurge, statele contractante pe teritoriul cărora refugiatul își are reședința se vor îngriji să-i fie acordată asistența necesară fie de către autoritățile lor proprii, fie de către o autoritate internațională.

2. Autoritatea sau autoritățile menționate la paragraful 1 vor elibera sau se vor îngriji să se elibereze, sub controlul lor, refugiaților, documentele sau certificatele care în mod normal ar fi eliberate unui străin de către autoritățile sale naționale sau prin intermediul acestora.

3. Documentele sau certificatele astfel eliberate vor înlocui actele oficiale eliberate străinilor de către autoritățile naționale sau prin intermediul acestora și vor fi considerate valabile pînă la proba contrară.

4. Sub rezerva excepțiilor care ar putea fi admise în favoarea persoanelor nevoiașe, serviciile menționate în prezentul articol vor putea fi remunerate, dar aceste remunerări vor fi moderate și raportate la cele percepute naționaliilor pentru servicii similare.

5. Dispozițiile acestui articol nu afectează cu nimic dispozițiile art. 27 și 28.

ARTICOLUL 26 Libertate de circulație

Fiecare stat contractant va acorda refugiaților care se găsesc în mod legal pe teritoriul său dreptul de a-și alege locul de reședință și de a circula liber, cu rezervele instituite de reglementările aplicabile străinilor, în general, în aceleași împrejurări.

ARTICOLUL 27 Documente de identitate

Statele contractante vor elibera documente de identitate fiecărui refugiat care se găsește pe teritoriul lor și care nu posedă un document de călătorie valabil.

ARTICOLUL 28 Documente de călătorie

1. Statele contractante vor elibera refugiaților care își au reședința obișnuită pe teritoriul lor documente de călătorie care să le permită să călătorească în afara acestui teritoriu, afară de cazul că rațiuni imperioase privind securitatea națională sau ordinea publică nu se opun la aceasta; dispozițiile anexei la prezenta convenție se vor aplica acestor documente. Statele contractante vor putea elibera un astfel de document de voiaj oricărui alt refugiat care se găsește pe teritoriul lor; ele vor acorda o atenție specială cazurilor refugiaților care se găsesc pe teritoriul lor și care nu sînt în măsură de a obține

un document de călătorie din țara unde își au reședința obișnuită.

2. Documentele de călătorie eliberate potrivit acordurilor internaționale anterioare de către părțile la aceste acorduri vor fi recunoscute de către statele contractante și considerate ca și cum ele ar fi fost eliberate refugiaților în virtutea prezentului articol.

ARTICOLUL 29 Taxe fiscale

1. Statele contractante nu vor impune refugiaților obligații, taxe, impozite, indiferent ce denumire ar purta, altele sau mai ridicate decât cele care sînt sau vor fi percepute de la propriii cetățeni în situații similare.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică aplicarea față de refugiați a dispozițiilor legilor și regulamentelor cu privire la taxele aferente pentru eliberarea către străini de documente administrative, inclusiv documente de identitate.

ARTICOLUL 30 Transferul bunurilor

1. Fiecare stat contractant va permite refugiaților, potrivit legilor și regulamentelor din țările lor, să transfere bunurile pe care ei le-au introdus pe teritoriul său, pe teritoriul unei alte țări unde ei au fost admiși în scopul de a se reinstala.

2. Fiecare stat contractant va trata cu bunăvoință cererile prezentate de refugiații care doresc să obțină autorizația de a-și transfera toate bunurile necesare pentru reinstalarea lor în altă țară unde ei au fost admiși.

ARTICOLUL 31 Refugiați aflați ilegal în țara de primire

1. Statele contractante nu vor aplica sancțiuni penale, pe motivul intrării sau șederii lor ilegale, refugiaților care, sosind direct din teritoriul unde viața sau libertatea lor erau amenințate în sensul prevăzut de art. 1, intră sau se găsesc pe teritoriul lor fără autorizație, sub rezerva prezentării lor fără întârziere la autorități pentru a le expune motivele, recunoscute ca valabile, ale intrării sau prezenței lor ilegale.

2. Statele contractante nu vor aplica, în ce privește deplasările acestor refugiați, alte restricții decât acelea care sînt necesare; aceste restricții vor fi aplicate numai pînă la reglementarea statutului lor de refugiați în țara respectivă sau pînă la obținerea admiterii în altă țară, în vederea acestei ultime admiteri, statele contractante vor acorda acestor refugiați un termen rezonabil și toate facilitățile necesare.

ARTICOLUL 32 Expulzare

1. Statele contractante nu vor expulza un refugiat care se găsește în mod legal pe teritoriul lor decât pentru rațiuni de securitate națională sau de ordine publică.

2. Expulzarea unui asemenea refugiat nu va avea loc decât în executarea unei hotărîri adoptate conform procedurii prevăzute de lege. Refugiatului va trebui să i se permită, în afara cazului în care rațiuni imperioase privind securitatea națională se opun, să prezinte probe în apărarea sa, să poată face recurs și să poată fi reprezentat, în acest scop, în fața unei autorități competente sau în fața uneia sau mai multor persoane special desemnate de autoritatea competentă.

3. Statele contractante vor acorda unui asemenea refugiat un termen rezonabil pentru a-i permite să încerce să fie admis legal într-o altă țară. Statele contractante pot aplica, în cadrul acestui termen, măsurile de ordine internă pe care le vor considera oportune.

ARTICOLUL 33 Interdicția de expulzare și returnare

1. Nici un stat contractant nu va expulza sau returna, în nici un fel un refugiat peste frontierele teritoriilor unde viața sau libertatea sa ar fi amenințate pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinii politice.

2. Beneficiul prezentei dispoziții nu va putea totuși fi invocat de către un refugiat față de care ar exista motive serioase de a fi considerat ca un pericol pentru securitatea țării unde se găsește sau care, fiind condamnat definitiv pentru o crimă sau un delict deosebit de grav, constituie o amenințare pentru comunitatea țării respective.

ARTICOLUL 34 Naturalizarea

Statele contractante vor facilita, pe cît posibil, asimilarea și naturalizarea refugiaților. Ele se vor strădui, în special, să accelereze procedura de naturalizare și de reducere, pe cît posibil, a taxelor și costurilor acestei proceduri.

CAPITOLUL VI Dispoziții executorii și tranzitorii

ARTICOLUL 35 Cooperarea autorităților naționale cu Națiunile Unite

1. Statele contractante se angajează să coopereze cu Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați sau cu orice altă instituție a Națiunilor Unite care i-ar succeda, în exercitarea funcțiilor sale și, în special, să ușureze sarcina sa de supraveghere a aplicării dispozițiilor acestei convenții.

2. În scopul de a permite Înalțului Comisariat sau oricărei alte instituții a Națiunilor Unite care i-ar succeda de a prezenta

rapoarte organelor competente ale Națiunilor Unite, statele contractante se angajează să le furnizeze, în forma potrivită, informațiile și datele statistice cerute cu privire la:

- a) statutul refugiaților;
- b) aplicarea prezentei convenții;
- c) legile, regulamentele, și decretele care sînt sau vor intra în vigoare în ce privește refugiații.

ARTICOLUL 36

Informații privind legile și regulamentele naționale

Statele contractante vor comunica secretarului general al Națiunilor Unite textele legilor și regulamentelor pe care le vor putea adopta pentru a asigura aplicarea acestei convenții.

ARTICOLUL 37

Legătura cu convențiile anterioare

Fără prejudicierea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 28, această convenție înlocuiește, între părțile contractante, acordurile din 5 iulie 1922, 31 mai 1924, 12 mai 1926, 30 iunie 1928 și 30 iulie 1935, precum și convențiile din 28 octombrie 1933 și 10 februarie 1938, protocolul din 14 septembrie 1939 și acordul din 15 octombrie 1946.

CAPITOLUL VII

Clauze finale

ARTICOLUL 38

Soluționarea diferendelor

Orice diferend între părțile la prezenta convenție referitor la interpretarea sau aplicarea acesteia, care nu va putea fi soluționat prin alte mijloace, va fi supus Curții Internaționale de Justiție, la cererea uneia dintre părțile în diferend.

ARTICOLUL 39

Semnare, ratificare și aderare

1. Prezenta convenție va fi deschisă spre semnare la Geneva, la 28 iulie 1951 și, după această dată, depusă la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Ea va rămîne deschisă spre semnare la Oficiul european al Națiunilor Unite de la 28 iulie pînă la 31 august 1951 și din nou deschisă spre semnare la sediul Organizației Națiunilor Unite de la 17 septembrie 1951 pînă la 31 decembrie 1952.

2. Prezenta convenție va fi deschisă semnării de către toate statele membre ale Organizației Națiunilor Unite, precum și de către orice alt stat care nu este membru al organizației, invitat la Conferința plenipotențiarilor referitoare la statutul refugiaților și apatrizilor sau de către orice stat căruia adunarea generală i-a adresat o invitație în acest sens. Ea va trebui să fie ratificată, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la secretarul general al Națiunilor Unite.

3. Statele vizate la paragraful 2 al prezentului articol vor putea să adere la prezenta convenție începînd cu data de 28 iulie 1951. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la secretarul general al Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 40

Clauză de aplicare teritorială

1. Orice stat va putea, în momentul semnării, ratificării sau aderării, să declare că prezenta convenție se va extinde la ansamblul teritoriilor pe care el le reprezintă pe plan internațional sau la unu ori mai multe dintre ele. O asemenea declarație își va produce efectele în momentul intrării în vigoare a convenției pentru statul respectiv.

2. În orice moment ulterior, această extindere se va face prin notificare adresată secretarului general al Națiunilor Unite și își va produce efectele începînd cu cea de-a 90-a zi care va urma datei la care secretarul general al Națiunilor Unite a primit notificarea sau de la data intrării în vigoare a convenției pentru statul respectiv, dacă această ultimă dată este posterioară.

3. În ce privește teritoriile cărora prezenta convenție nu li se aplică la data semnării, ratificării sau aderării, fiecare stat interesat va examina posibilitatea de a lua, cît mai curînd posibil, orice măsuri necesare în scopul aplicării ei la teritoriile respective, sub rezerva, dacă este cazul, a consimțămîntului guvernelor acestor teritorii, cerut din rațiuni constituționale.

ARTICOLUL 41

Clauză federală

În cazul unui stat federal sau neunitar, se vor aplica următoarele dispoziții:

a) în ce privește acele articole ale convenției a căror aplicare depinde de acțiunea legislativă a puterii legislative federale, obligațiile guvernului federal vor fi, în această măsură, aceleași cu cele ale părților care nu sînt state federale;

b) în ce privește articolele prezentei convenții, a căror aplicare depinde de acțiunea legislativă a fiecăruia dintre statele, provinciile sau cantoanele constitutive, care nu sînt, în virtutea sistemului constituțional al federației, ținute să ia măsuri legislative, guvernul federal va aduce, cît mai curînd posibil și cu avizul său favorabil, articolele respective la cunoștința autorităților competente ale statelor, provinciilor sau cantoanelor;

c) un stat federal, parte la convenție, va comunica, la cererea oricărui alt stat contractant, care îi va fi transmisă prin secretarul general al Națiunilor Unite, o prezentare asupra legislației și practicilor în vigoare în statul federal și în unitățile sale constitutive în ce privește o dispoziție sau alta a convenției, indicînd măsura în care respectiva dispoziție a fost pusă în aplicare printr-o acțiune legislativă sau de altă natură.

ARTICOLUL 42

Rezerve

1. În momentul semnării, ratificării sau aderării, orice stat va putea formula rezerve la articolele convenției, cu excepția art. 1, 3, 4, 16 (1), 33 și 36-46 inclusiv.

2. Orice stat contractant care a formulat o rezervă, conform paragrafului 1 al acestui articol, va putea în orice moment să o retragă, printr-o comunicare, în acest sens, adresată secretarului general al Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 43
Intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va intra în vigoare în cea de-a 90-a zi care va urma datei depunerii celui de-al șaselea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica convenția sau vor adera la aceasta după depunerea celui de-al șaselea instrument de ratificare sau de aderare, ea va intra în vigoare în cea de-a 90-a zi care va urma datei depunerii de către acel stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 44
Denunțare

1. Orice stat contractant va putea denunța convenția în orice moment, prin notificare adresată secretarului general al Națiunilor Unite.

2. Denunțarea va produce efecte pentru statul respectiv la un an de la data când ea a fost primită de către secretarul general al Națiunilor Unite.

3. Orice stat care a făcut o declarație sau o notificare potrivit art. 40 va putea să notifice ulterior secretarului general al Națiunilor Unite că prezenta convenție va înceta să se aplice oricărui teritoriu menționat în notificare. Convenția va înceta să se aplice teritoriului respectiv după un an de la data la care secretarul general va fi primit această notificare.

ARTICOLUL 45
Revizuire

1. Orice stat contractant va putea, în orice moment, printr-o notificare adresată secretarului general al Națiunilor Unite, să ceară revizuirea prezentei convenții.

2. Adunarea generală a Națiunilor Unite va recomanda, dacă va fi cazul, măsurile ce vor trebui luate în legătură cu această cerere.

ARTICOLUL 46
Notificările secretarului general al Națiunilor Unite

Secretarul general al Națiunilor Unite va notifica tuturor statelor membre ale Națiunilor Unite, precum și statelor nemembre vizate de art. 39:

- a) declarațiile și notificările prevăzute la secțiunea B a art. 1;
- b) semnăturile, ratificările și aderările prevăzute de art. 39;
- c) declarațiile și notificările prevăzute de art. 40;
- d) rezervele formulate sau retrase la care se referă art. 42;
- e) data la care prezenta convenție va intra în vigoare, în aplicarea art. 43;
- f) denunțările și notificările prevăzute de art. 44;
- g) cererile de revizuire prevăzute de art. 45.

Drept pentru care, subsemnații, autorizați în mod convenit, au semnat, în numele guvernelor lor, prezenta convenție.

Făcută la Geneva, la 28 iulie una mie nouă sute cincizeci și unu, într-un singur exemplar, ale cărui texte în limbile engleză și franceză sînt egal autentice, care va fi depus în arhivele Națiunilor Unite și de pe care vor fi transmise copii certificate conforme cu originalul tuturor statelor membre ale Națiunilor Unite, precum și statelor nemembre prevăzute de art. 39.

ANEXĂ
la convenție

Paragraful 1

1. Documentul de călătorie prevăzut la art. 28 al prezentei convenții va fi conform cu modelul atașat anexei.
2. Acest document va fi redactat în cel puțin două limbi: una din cele două limbi va fi engleza sau franceza.

Paragraful 2

Sub rezerva reglementărilor din țara de emitere, copiii vor putea fi menționați în documentul unuia dintre părinți sau, în circumstanțe excepționale, în cel al altui refugiat adult.

Paragraful 3

Taxele percepute pentru eliberarea documentului nu vor depăși nivelul cel mai scăzut aplicabil pașapoartelor naționale.

Paragraful 4

Sub rezerva cazurilor speciale sau excepționale, documentul va fi eliberat pentru cel mai mare număr posibil de țări.

Paragraful 5

Durata valabilității documentului va fi de un an sau de doi ani, la alegerea autorității care îl eliberează.

Paragraful 6

1. Reînnoirea sau prelungirea valabilității documentului este de resortul autorității care l-a eliberat, atît timp cît titularul nu s-a stabilit în mod legal pe alt teritoriu și rezidă legal pe teritoriul sus-zisei autorități. Eliberarea unui nou document este, în aceleași condiții, de resortul autorității care a eliberat documentul anterior.

2. Reprezentanții diplomatici sau consulari autorizați în mod special în acest scop vor fi împuterniciți să extindă, pentru o perioadă care nu va depăși 6 luni, valabilitatea documentelor de călătorie eliberate de guvernele lor respective.

3. Statele contractante vor examina cu bunăvoință posibilitatea reînnoirii sau prelungirii valabilității documentelor de călătorie sau de a elibera noi documente refugiaților care nu mai își au reședința legală pe teritoriul lor, în cazul cînd acești refugiați nu sînt în măsură să obțină un document de călătorie din țara unde își au reședința regulată.

Paragraful 7

Statele contractante vor recunoaște valabilitatea documentelor eliberate conform dispozițiilor art. 28 al prezentei convenții.

Paragraful 8

Autoritățile competente ale țării în care refugiatul dorește să se deplaseze vor aplica, dacă sînt dispuse să-l admită, o viză pe documentul de călătorie al acestuia, dacă o astfel de viză este necesară.

Paragraful 9

1. Statele contractante se angajează să elibereze vize de tranzit refugiaților care au obținut viza pentru un teritoriu de destinație finală.

2. Eliberarea acestei vize va putea fi refuzată pentru motive care ar justifica refuzarea vizei oricărui străin.

Paragraful 10

Taxele aferente pentru eliberarea vizei de ieșire, de intrare sau de tranzit nu vor depăși tarifele cele mai scăzute aplicabile vizelor pentru pașapoartele străine.

Paragraful 11

În cazul unui refugiat care își schimbă reședința și se stabilește în mod legal pe teritoriul unui alt stat contractant, responsabilitatea eliberării unui nou document va reveni, din acel moment, potrivit prevederilor și condițiilor stipulate la art. 28, autorității competente a aceluia teritoriu, căreia refugiatul va avea dreptul să-și prezinte cererea.

Paragraful 12

Autoritatea care eliberează un nou document are îndatorirea să-l rețină pe cel vechi și să-l înapoieze țării care l-a eliberat, dacă vechiul document menționează că trebuie returnat țării care l-a eliberat; în caz contrar, autoritatea care emite noul document îl va retrage și anula pe cel vechi.

Paragraful 13

1. Fiecare dintre statele contractante se angajează să permită titularului unui document de călătorie, care îi va fi eliberat de statul respectiv în aplicarea prevederilor art. 28 al prezentei convenții, să revină pe teritoriul său în orice moment, în cadrul perioadei de valabilitate a acestui document.

2. Sub rezerva dispozițiilor alineatului precedent, un stat contractant poate să ceară ca titularul acestui document să îndeplinească toate formalitățile care ar putea fi impuse celor care ies sau se întorc în țară.

3. Statele contractante își rezervă dreptul, în cazuri excepționale sau în cazurile cînd șederea refugiatului este permisă pentru o perioadă determinată, de a limita, în momentul eliberării documentului respectiv, perioada de timp în care refugiatul s-ar putea reîntoarce, această perioadă neputînd fi mai mică de 3 luni.

Paragraful 14

Sub unica rezervă a prevederilor paragrafului 13, dispozițiile prezentei anexe nu afectează, în nici un fel, legile și reglementările care guvernează, pe teritoriile statelor contractante, condițiile de admitere, de tranzit, de ședere, de stabilire și de ieșire.

Paragraful 15

Nici eliberarea documentului, nici mențiunile făcute în acesta nu pot determina sau afecta statutul deținătorului, în special în ce privește cetățenia.

Paragraful 16

Eliberarea documentului nu conferă deținătorului nici un drept la protecție din partea reprezentanțelor diplomatice și consulare ale țării care l-au eliberat și nu conferă acestor reprezentanțe un drept de protecție.

Modelul documentului de călătorie

Documentul va avea forma unui carnet (aproximativ 15 cm x 10 cm).

Este recomandabil să fie tipărit în așa fel încât ștersăturile sau alterările prin metode chimice sau alte metode să poată fi ușor remarcate, iar cuvintele "Convenția din 28 iulie 1951" să fie tipărite în repetiție continuă pe fiecare pagină, în limba țării care eliberează documentul.

(Coperta carnetului)	
DOCUMENT DE CĂLĂTORIE	
Convenția din 28 iulie 1951	
	Nr.
(1)	
DOCUMENT DE CĂLĂTORIE	
(Convenția din 28 iulie 1951)	
Acest document expiră la dacă valabilitatea sa nu este prelungită.	
Numele	
Prenumele	
Însoțit de copil(ii)	

1. Acest document este eliberat numai în scopul de a furniza titularului un document de călătorie putând ține loc de pașaport național. El nu aduce nici un prejudiciu și nu afectează în nici un fel naționalitatea titularului.

2. Titularul este autorizat să se reîntoarcă în (menționarea țării ale cărei autorități eliberează documentul) pînă la, cu excepția menționării mai jos a unei date ulterioare (perioada în care deținătorul documentului este autorizat să se reîntoarcă nu trebuie să fie mai mică de 3 luni).

3. În caz de stabilire într-o altă țară decît aceea unde prezentul document a fost eliberat, titularul trebuie, dacă dorește să se deplaseze din nou, să solicite un nou document autorităților competente ale țării sale de reședință (vechiul document de călătorie va fi remis autorității care eliberează noul document pentru a fi trimis autorității care l-a eliberat)¹⁾.

(Acest document conține pagini, în afara copertelor).

¹⁾ Fraza dintre paranteze poate fi inserată de către guvernele care o doresc.

(2)	
Locul și data nașterii	
Profesia	
Reședința actuală	
*) Numele (înainte de căsătorie) și prenumele soției	
*) Numele și prenumele soțului	
*) Bifați mențiunile inutile.	
Semnalmente	
Înălțimea	
Părul	
Culoarea ochilor	
Nasul	
Forma feței	
Tenul	
Semne particulare	
Copiii care îl însoțesc pe titular	
Numele	Prenumele
Locul și	Sexul
data nașterii	
.....	
.....	
(Acest document conține pagini, în afara copertelor).	

(3)	
Fotografia titularului și ștampila autorității care a eliberat documentul.	
Amprentele digitale ale titularului (facultativ).	
Semnătura titularului	
(Acest document conține pagini, în afara copertelor).	

(4)	
1. Acest document este valabil pentru următoarele țări:	
.....	
.....	
2. Documentul sau documentele pe baza cărui(a) sau cărora este eliberat prezentul document.	
.....	
.....	
Eliberat la	
Data	
Semnătura și ștampila autorității care eliberează documentul	
Taxa percepută:	
(Acest document conține pagini, în afara copertelor).	

(5)	
Prelungirea sau reînnoirea valabilității	
Taxa plătită:	
	De la
	Pînă la
Făcut la	Data
Semnătura și ștampila autorității care a prelungit sau reînnoit valabilitatea acestui document	
.....	
Prelungirea sau reînnoirea valabilității	
Taxa plătită:	
	De la
	Pînă la
Făcut la	Data

Semnătura și ștampila autorității care a prelungit sau reinnoit
valabilitatea acestui document

.....
(Acest document conține pagini, în afara copertelor).

(6)

Prelungirea sau reinnoirea valabilității
Taxa plătită:

De la
Pînă la

Făcut la Data
Semnătura și ștampila autorității care a prelungit sau reinnoit
valabilitatea acestui document

Prelungirea sau reinnoirea valabilității
Taxa plătită:

De la
Pînă la

Făcut la Data
Semnătura și ștampila autorității care a prelungit sau reinnoit
valabilitatea acestui document

.....
(Acest document conține pagini, în afara copertelor).

(7-32)

Vize

Numele titularului va fi menționat în fiecare viză acordată.

.....
(Acest document conține pagini, în afara copertelor).